

Brabant-Zuidoost

POSITION PAPER

De rol en positie van de GGD als *trusted advisor* bij gezondheidskundig advies rondom veehouderijen

Beste leden van het Algemeen Bestuur van de GGD Brabant-Zuidoost,

Zoals u heeft kunnen lezen in de notitie "*Veehouderij en gezondheid update 2017*" kunnen we er niet meer om heen: aanvullende studies van het RIVM-onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO) bevestigen en onderbouwen dat mensen die in de buurt van pluimvee- en geitenhouderijen een grotere kans hebben op longontsteking. Het RIVM publiceerde de aanvullende resultaten op 16 juni 2017. GGD GHOR Nederland riep provincies en gemeenten in juli 2016 op maatregelen te nemen om gezondheidsproblemen te voorkomen en mensen te beschermen. De uitkomsten van het vervolgonderzoek benadrukken nogmaals het belang van dit pleidooi: Gezondheid dient een zware wegingsfactor te zijn bij de transitie van de intensieve veehouderij.

Nu de aanvullende studies sterker onderbouwen dat wonen in de omgeving van veehouderijen gezondheidsproblemen met zich mee brengt, is het toepassen van het voorzorgprincipe in het gemeentelijke beleid en de omgevingsplannen nog urgenter geworden. Bij beslissingen over het wel of niet verlenen van vergunningen voor nieuw te bouwen veehouderijen of uitbreidingen, moet dan ook nadrukkelijker worden gekeken naar eventuele gezondheidsrisico's.

Centrale vraag is hoe de positie van gezondheid in de discussie over intensieve veehouderij (die ook gaat over dierenwelzijn, economisch belang, schade aan de natuur ed.) versterkt kan worden. U als bestuurder ervaart een toenemende maatschappelijke en politieke druk op dit onderwerp.

Gemeentebestuurders die gezondheid mee willen wegen in de besluitvorming lopen tegen de grenzen aan van bestuurlijke en juridische mogelijkheden door het ontbreken van een landelijk (toetsings)kader. Recent hebben gemeenten uit Zuidoost-Brabant bij het Rijk (en eerder bij de provincie) dringend verzocht om duidelijke kaders hiervoor. Dat gaan we nu weer doen.

Maar feit blijft ook dat die landelijke kaders er voorlopig niet zijn. Elk wetenschappelijk onderzoek zal leiden tot vervolgonderzoek, kaders blijven uit, maar omwonenden maken zich in toenemend mate zorgen over hun gezondheid en dat kan niet genegeerd worden.

Wij brengen als uw regionale GGD regelmatig lokale adviezen op maat uit. Ieder GGD-advies draagt bij aan afgewogen en transparante besluiten die u als bestuurders dienen te nemen en waarbij wij ons terdege realiseren dat naast het gezondheidsbelang en gezondheidsrisico's meerdere belangen spelen.

Als GGD in de gemeenschappelijke regeling zijn wij uw uitvoeringsorgaan en aan de andere kant zijn wij de bewaker van publieke gezondheid vanuit een onafhankelijke positie.

Brabant-Zuidoost

Wij merken dat op deze adviezen met gemengde emoties wordt gereageerd, zowel door bestuurders, burgers, ondernemers, wetenschappers en andere professionals. Ook ervaren sommige bestuurders een belerende houding en zit de GGD onbedoeld soms op de stoel van de bestuurder. Of we worden tot dit laatste "gedwongen" door burgers. Er ontstaat een wij-zij verhouding die maatschappelijke onvrede aanwakkert in plaats van bestrijdt.

Hoe verhouden wij ons tot elkaar op dit thema? Hoe ziet u de rol van de GGD als Algemeen Bestuur en in relatie tot uw rol als wethouder.

Zo ziet de GGD haar rol en taakopvatting en we gaan er graag met u over in gesprek 5 juli.

- Onder publieke gezondheid verstaan we de zes facetten van Positieve gezondheid: Dagelijks functioneren, Sociaal Maatschappelijk participeren, Kwaliteit van Leven, Zingeving, Mentaal welbevinden en Lichaamsfuncties. Deze zullen meegenomen worden in onze adviezen;
- De GGD heeft een signalerende rol (risico's benoemen) vanuit een onafhankelijke a-politieke positie, met positieve gezondheid als focus en fungeert als voorlichter op basis van wetenschappelijk vastgestelde kennis naar alle stakeholders;
- Adviezen over maatregelen worden alleen gegeven indien deze wetenschappelijk onderbouwd zijn en aantoonbaar gezondheid bevorderend zijn;
- De GGD geeft gevraagd en ongevraagd advies
- GGD kan een oproep doen aan gemeenten en dierenhouders om risicobeperkende maatregelen te nemen vanuit haar onafhankelijke positie;
- GGD kan ondersteuning geven bij vergunningsaanvragen door het geven van gezondheidskundig advies op maat met inachtneming van lokale omstandigheden;
- GGD streeft er naar om integrale adviezen te geven samen met ander partners (Omgevingsdienst, veiligheidsregio) vanuit professionele onafhankelijkheid in kader van publieke gezondheid en zoekt in dit kader uitdrukkelijk de verbinding.

Ellis Jeurissen DPG GGD Brabant-Zuidoost